

KENTSEL SİYASETTE KADIN: ZONGULDAK İLÇELERİ BELEDİYE MECLİSLERİNDE DEĞERLENDİRME

Women In Urban Politics: Assessment In Municipal Councils Of Zonguldak Districts

Doç. Dr. H. Burçin HENDEN ŞOLT

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Alaplı MYO, Mimarlık ve Şehir Planlama Bölümü, Zonguldak / Türkiye
ORCID ID: 0000-0003-1570-5356

Cite As: Henden Şolt, H.B. (2021). “Kentsel Siyasette Kadın: Zonguldak İlçeleri Belediye Meclislerinde Değerlendirme”, International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 7(42): 361-370.

ÖZET

Çağdaş toplum yapısının katılımcı demokratik unsurlarının en rahat görebileceğimiz alanlardan biri kentlerdir. Kentsel gündeme dair konularda bilgi sahibi olmak, fikir beyan etmek, görüş ve önerilerde bulunmak demokrasinin gereği olarak kabul edilebilir. Nüfusun önemli bir kısmını oluşturan kadınların siyasi ve toplumsal sürece ne kadar katılabildikleri tartışma konusudur. Tarihsel açıdan ülkemizde kadınların siyasetten seçilme ya da oy kullanma hakları dünya genelinde ön sıralardadır. Ancak karar alma mekanizmalarındaki varlıkları istenilen düzeye gelememiştir. Bu çalışma kadınların yerel siyasette yer alabilme durumunu irdelemektedir. Kentsel siyasete dair kavramsal inceleme sonrası, kadınların belediye meclislerindeki varlığı ele alınmaktadır. Zonguldak ve ilçeleri belediye meclislerinde bulunan kadın üye sayıları incelenmiştir. Toplumsal cinsiyet eşitliği sürdürülebilir kalkınma amaçları arasında yer alan son derece önemli bir konudur. Kamu hizmetlerinin planlama ve uygulama süreçlerinde kadınların söz hakkının varlığı toplumsal cinsiyet eşitliğine güç katacak bir unsurdur. Kadınsal bakışın kentlerde sürdürülebilirlik ve yaşam kalitesini artırmada etkili olabileceği yönler olabilecektir. Bu nedenle belediye meclislerinde kadın varlığının artırılması konusunun ele alınması eşitsizlikleri azaltan, kapsayıcı yerel yönetim modeline ışık tutacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kent, Kentsel Siyaset, Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği

ABSTRACT

Cities are one of the areas where we can see the participatory democratic elements of the contemporary social structure most easily. It can be regarded as a requirement of democracy to have information, to express opinions, to make opinions and suggestions on issues related to the urban agenda. Women make up a significant portion of the population. However, they cannot participate sufficiently in the political and social process. In our country, women's rights to be elected politically or to vote are at the forefront in the world. However, their presence in decision-making mechanisms could not reach the desired level. This study examines women's participation in local politics. After the conceptual analysis of urban politics, the presence of women in municipal councils is discussed. The number of female members in the municipal councils of Zonguldak and its districts was examined. Gender equality is an extremely important issue that is among the sustainable development goals. The existence of women's voice in the planning and implementation processes of public services is a factor that will strengthen gender equality. There may be aspects in which a feminine perspective can be effective in increasing the sustainability and quality of life in cities. Therefore, addressing the issue of increasing the presence of women in municipal councils will shed light on the inclusive local government model that reduces inequalities.

Key words: City, Urban Politics, Gender Inequality

1. GİRİŞ

İnsanoğlu var olduğundan beri kadın ve erkeğin birbirine göre konumları tartışılmaktadır. Kırdan kente göç şehirlerdeki nüfus artışının yanı sıra toplumsal yaşamda da farklılıklar meydana getirmiştir. Nüfusun büyük bir bölümünü oluşturan kadınlar farklı sektörlerde güç kazanmaya başlamış; üretim ve yönetimde söz sahibi olmuşlardır. Kentlerde katılımcı demokrasi önemli bir husustur. Kentlilerin içinde yaşadıkları şehre dair görüş ve önerilerini belirtmeleri önemlidir. Kente katkı sağlamak ve ortak geleceği şekillendirmek için sorumluluk almak katılımcılık için önemlidir. Katılımcılığın başka bir penceresi olarak seçme ve seçilme hakkı Türkiye’de diğer ülkelere göre daha erken düzenlenmiştir. Ancak bu olumlu tavrın artarak sürdürülebildiği konusunda netlik olduğu söylenemez. Kadınların toplumdaki yeri ve söz hakkı konusu 21. yüzyılın tartışılan konularından biri olmaktan kurtulamamıştır. Bu durum kentsel siyaset içinde geçerlidir.

Kentsel siyaset üzerine çalışmalar yapan bilim insanları konuyu farklı yönleriyle incelemişlerdir. Post (2018) kentsel siyasetin mülkiyet, soylulaştırma ve kentsel dönüşüm süreçlerine dair söylemlerinin yoğunlaşmasını sanayileşme sürecinin yavaşlığı ve politik ekonomiye bağlamaktadır. Harvey’e göre (2010) kapitalist sistemin en rahat işlediği alanlardan biri kentlerdir. Bu nedenle kent siyaseti ve sermaye birikim süreçleri etkileşim halindedir. Şehirlerdeki siyasi yaşam üzerine çalışma yapan Ayata (2010) politik hayatın koşullarının erkeksi niteliklere göre şekillendirildiğinden bahsetmiştir. Tekeli (1982) kadınların siyasi, ekonomik ve toplumsal hayattaki varlığının, moda bir tabirle “vitrin” olarak sunulduğunu; etkin olmadığını söylemektedir.

Yerel yönetimlerin önemli organlarından biri belediye meclisleridir. Kent gündemine dair son derece önemli konulara kararlar verilmektedir. Bu meclislerdeki kadın üye sayısı, o kentin toplumsal cinsiyet eşitliği konusundaki tavrına da işaret edebilmektedir. Kentsel hizmetlerin planlama ve uygulama süreçlerine dair katkı sağlamak isteyen kadınların varlığı önemlidir. Çünkü toplumları doğuran ve büyüten olma sıfatıyla kadınlar hem kentlerin hem toplumun geleceğine dair önemli katkılar sunabileceklerdir. Bu çalışma kadının kentsel siyasetteki konumunu belediye meclislerindeki kadın üye sayıları üzerinden irdelemektedir. Zonguldak ili ve ilçeleri belediye meclislerindeki kadın üye sayıları araştırılarak; kent yönetimindeki kadın unsuru tartışılmaktadır. Cinsiyet temelli olarak kadının kentsel fırsatlara erişimindeki eşitsizlikler toplumsal cinsiyet eşitsizliği olarak adlandırılabilir. Belediye meclisi üyesi olabilmek kentteki katılım olanaklarının önemli bir noktası olduğu için; kadın varlığının incelenmesi toplumsal cinsiyet eşitliğine yakınlığına da gönderme yapmaktadır. Kentlerin sosyal kalkınmasında kadına verilen değer önemli yadsınmaz. Bu nedenle kentlerin yönetim, üretim, tüketim gibi süreçlerinde kadının yeri ve önemi üzerinde çalışmaların yapılması olumlu olarak değerlendirilebilir.

2. KENTSEL SİYASET: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Siyasette merkezi ve yerel ayrımının olduğu bilinmektedir. Yerel siyaset demokrasinin tabana yayılması anlamını taşımaktadır. Genel olarak demokrasinin halkın kendi kendini idare etmesi olarak tanımlanmasından yola çıkarak; yerel halkın kendi yaşamına dair fikir beyan edebilmesi yerel siyasetin başat unsurudur. Böylece toplumsal değişim rüzgarı küçük ölçekte hayat bulmaya başlamaktadır. Yerel siyaset katılım olanakları bakımından daha rahattır. Kentsel dinamiklerin ve farklı çıkar grup temsilcilerinin birbiriyle olan ilişkilerinin yürütülmesinin yerel bazda düzenlenebilmesi daha kolay olabilmektedir. Yerel demokrasinin temeli toplumsal uzlaşma ortamının tesis edilebilmesidir. Kentler heterojen yapılarıyla çok aktörlüdür. Farklı katmanlardan çok sayıda grubu barındırmaktadır. Yerel siyaset kentsel güç odaklarının ilişkilerini işaret eder gibi görünse de; uzlaşmacı katılımcı tavrıyla bu ilişkiler kent çıkarına bir sonuca yönlendirilebilecektir. Bunda yerel siyasetçilerin kent lehine olan tavrı önemlidir. Katılımcı ruh ne denli genişleyebilirse, kente dair görüş, öneri ve buna bağlı eylem planları çoğalacaktır. Yönetim ve planlama yaklaşımlarındaki katılım olgusu kentlileri salt kullanıcı olmaktan çıkarmış, süreç ortağı ve denetleyicisi rolüne de sokmuştur. Dolayısıyla kent halkının katılımı kent yöneticileri için önemini artırmıştır. Saydamlık, bilgiye rahat ulaşım, etkin yönetim sistemi gibi kavramların bütünleşmesi ile ortaya çıkan “yönetişim” bakış açısı katılım ayesinde “ortaklaşa yönetim” veya “çok aktörlü yönetim” olarak da görülebilmektedir (Henden, 2007). Kentin sosyal, ekonomik, kültürel ve beşeri sermayesinin genele iyilik getirebilecek yatırımlara dönüştürülebilmesi yerel siyasetin başarısı olarak değerlendirilebilir.

Yerel yönetim tanımında merkezi yönetimle kentliler arasındaki ilişkinin düzenlenebilmesi konusu dikkat çeker. Kent yönetimlerinin başarılı olarak ilan edilebileceği konular ise sunulan kentsel hizmetlerin tasarım ve uygulamasındaki tavidir. Kentli memnuniyeti yerel yönetimlerin varlıklarını sürdürebilmelerinde etkindir. Bu nedenle kentsel siyasette bireysel temas ve kentlilerle olan birebir bağlar değerlidir. Demokrasinin güçlenmesinin yerel demokrasinin gelişmesiyle olan ilintisi kaçınılmazdır. Yerel demokrasinin ölçütlerini gruplayan Kemp and Jimenez (2013); yerel düzeydeki politik haklara, hesapverebilir süreçlere ve vatandaş katılımına dikkat çekmektedir. Bunlar başarılı bir kentsel siyasetin olmazsa olmazı olmalıdır.

Kentsel siyasette cinsiyete dayalı ayrımcılık konusuna dair tartışmalar mevcuttur. Kadınların bireysel özgürlükleri çerçevesinde, herhangi bir eşitsizliğe maruz kalmadan yerel siyasette görev alabilmesi, kentin demokratik çok sesliliğine katkı sağlayacaktır.

3. TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ BAĞLAMINDA KENT SİYASETİNDE KADINLAR

Her ne kadar geri planda görülse de kadınların toplumların idare ve şekillenmesindeki rolü büyüktür. Ancak önemli olan gerek insan hakları gerekse kadın hakları gereği kadını görünür kılabilmektir. Bu arzunun dile getirildiği alanlardan biri kentsel politik alandır. Eşit haklara sahip kentlilerin sırf cinsiyetlerinden ötürü fırsat eşitliğine sahip olamaması üzücüdür. Bu durum toplumsal cinsiyet eşitsizliği olarak adlandırılmaktadır. Oysa hem kentsel hizmetlere; hem de kent yönetimine katılmak, o kente katkıda bulunmak hak ve ödevdir. Kadınların kentsel siyasetteki rolünün araştırılması ve konuya dikkat çekilmesi ulusal ve küresel alandaki imajımızı olumlu etkileyecektir. Temsili demokrasi karar verme ve politika üretme süreçlerine katkı sağlamayı içermektedir. Günümüzün yurttaş kavramı, aynı yurda ait olmanın ötesinde; kenttaş ve kente karşı sorumluluk alabilen birey anlamlarını taşıyacak bütünselliktedir. Araştıran, sorgulayan, merak eden ve çözüm önerileri üretebilen kentlilerin sayısının artması kentsel aidiyete ve kalkınmaya da pozitif etki sağlayabilecektir.

Haklara sahip olma konusunda cinsiyete göre değişen durumlar mevcuttur. Anayasal haklar olarak bakıldığında kadın ve erkek cinsiyetinden bağımsız olarak en temel hak yaşam hakkı olarak bilinmektedir. Oysa kadınların yaşam haklarının ellerinden alınması yada başka bir söylemle “kadın cinayetleri” toplumların önde gelen sorunlarından. Ocak 2021 verilerine göre (Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, 2021) sadece 2020 yılında 300 kadın cinayete kurban gitmiştir. 2008 ile 2020 yılları arasında bir erkek tarafından işlenen cinayet nedeniyle hayatını kaybeden kadın sayısı 3621dir. Yalnız bu durum bile kadın ve erkek arasındaki temel haklara erişimin dengesizliğini ispata yeterli niteliktedir.

Kadınların eğitim, sağlık gibi hizmetlerden faydalanmalarında ve işgücüne katılım oranlarında da sıkıntılar görülmektedir. Ataerkil toplumların kadına verdiği korunma, kollanma, mahremiyet tarzı yönelimleri zamanla kısıtlama noktasına varmıştır. Kadınların kentlerde sosyal hayata katılımları ve kentsel mekanları kullanma oranları da çoğu kez istenilen düzeyde değildir. Kadın olmak ve kadına yüklenen rollerden dolayı daha çok kayıtlı olmayan işlere yönelmek durumu doğmaktadır. Ev işleriyle uğralmak, çocuk bakmak, aileye ait tarımsal işlere yardım etmek gibi zor ama gelir getirmeyen görevler söz konusudur. Bedenen ve ruhen yorgunluğun ötesinde; “eve ekmek getirememek” gibi gelirsizlik etiketi de kadınların maruz kaldığı konulardan biridir.

Dünya ölçeğinde kadınların siyasete katılım oranları merak edilen bir konudur. Dünya Birleşik Şehirler ve Yerel Yönetimler Örgütü ve Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyi'nin (CEMR) (UCLG, 2019) çalışmalarında kadınların yerel siyasete katılım oranının oldukça düşük oranda olduğu görülmektedir. 41 ülkede yapılan araştırmada kadınların yerel yönetimde temsil oranı yüzde 10,7dir. Oysa araştırma genelindeki oran ortalama yüzde 15tir. Kapsamdaki ülkelerde kadın belediye meclisi ve alt meclisleri üyesi oranı yüzde 17,3tür. Ukrayna, İsveç, Fransa ve İzlanda'da bu oran yüzde 40tır. Yüzde 20nin altında yer alan gruptaki ülkeler Türkiye, Gürcistan, Yunanistan, Bosna Hersek ve İsrail'dir (Deutsche Welle, 2019).

T.C. İçişleri Bakanlığı Araştırma ve Etütler Merkezi (AREM, 2008) tarafından Birleşmiş Milletler Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı çerçevesinde 78 ülkede yapılan araştırmada; kadın belediye başkanlarının oranının sadece yüzde 9 olduğunu göstermektedir. Yerel meclis üyesi kadınların oranı ise yüzde 20,9'dur. 2008 yılında il genel meclislerindeki kadın üye oranı %2,37'dur. Birleşmiş Milletlerin kadın birimi (UN Women, 2020) parlamento düzeyindeki kadın oranını araştırıp rapor hazırlamaktadır. Şekil 1'de dünya siyasetinde kadın varlığının dağılımı görülmektedir. Parlamentolardaki kadın milletvekili oranı 2020 yılında %24,9 olarak görülmektedir. Siyasette kadının yerini sorgulayan bu araştırmada Türkiye 189 ülke arasından 122.sıradadır.

Şekil 1. Kadınların Politikada Yer Alma Durumu

Kaynak:UN Women (2020) Women in politics: 2020 Report

Dünya Bankası 187 ülkeyi içeren cinsiyete dayalı eşitsizliklere dair araştırma raporunu 2020 yılında yayınlamıştır (World Bank, 2020). Sağlık ve eğitim imkanlarına erişim, ekonomik girişimcilikte fırsatlar ve de kadının siyasi olarak güçlendirilmesine yönelik ölçütlerin yer aldığı raporda Türkiye 87.sırada yer

almaktadır. Dünya Ekonomik Forumu tarafından küresel ölçekte düzenlenen Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Genel Endeksi 153 ülkeyi kapsamakta ve Türkiye 130.sırada yer almaktadır. Rapor kadınların siyasi katılım, ekonomik ve sosyal anlamdaki fırsatlara erişimi konularını ele almaktadır (WEF, 2020). Toplumsal cinsiyet eşitliğine dair yapılan önemli araştırmalardan biri konuyla ilgili faaliyetleriyle bilinen Yanındayız Derneği, Kanada Büyükelçiliği ve İstanbul Üniversitesi Şehir Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi ortaklığıyla yapılmıştır (Yanıdayız Derneği, 2020). Araştırmanın başlığı *İlçe Düzeyinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Endeksidir*. Eğitim, sağlık, spor, ekonomik fırsatlara erişim ve karar alma süreçlerine katılım olanaklarına bakılarak 81 il ve 234 ilçede incelemeler yapılmıştır. Araştırmaya göre katılım konusundaki değerlendirmeyi yapabilmek üzere belirlenen ölçütler şunlardır:

- ✓ Kadın belediye meclisi üyesi sayısı
- ✓ Kadın belediye başkan yardımcısı sayısı
- ✓ Belediyede görevli kadın müdür sayısı
- ✓ İlçedeki kadın muhtar sayısı
- ✓ Belediyede görevli kadın çalışan sayısı
- ✓ Belediyede görevli kadın müdürlerin yönettiği yıllık bütçe

Araştırma kapsamındaki kentler yukarıdaki niteliklere sahip olma durumuna göre sıralandığında; İstanbul (Kadıköy), İzmir(Karşıyaka), İstanbul(Bakırköy), İstanbul(Beylikdüzü) ve Çanakkale(Merkez) ilçeleri ilk beş kent olmuştur. Büyükşehir belediyelerine bağlı ilçeler olmaları ortak özellikleridir. Zonguldak 234 kent arasında 131.sıradadır.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Sürdürülebilir Kalkınma amaçları arasında toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına yönelik mevzuat düzenleme önerileri ve stratejiler bulunmaktadır (UNDP, 2021). Özellikle yerellik lehine vurgu yapılarak kadınların kalkınmadaki rolüne dikkat çekilmektedir. Ayrıca kadınların katılım konusundaki varlığına dair iyileştirmeler öngörülmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu(TÜİK, 2021a) 02.02.2021 tarihli haber bülteninde siyasette kadın temsili konusuna değinilmiştir. Kadın milletvekili oranı 2011 yılından bugüne %14,4'ten %17,3'e yükselmiştir.

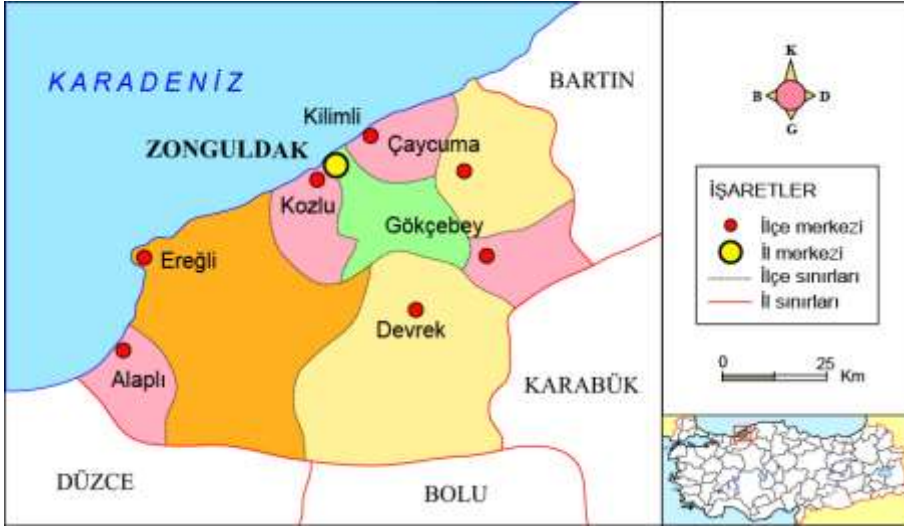
Kadınların özel ve kamusal alanların düzenlenmesine dair katkı sağlama istemleri doğaldır. Bu husus kentlerdeki siyaset imkanlarına yönelişi açıklamaktadır. Yerel yönetimlerin varlık nedeni merkezi yönetimle halk arasındaki koordinasyonu sağlamak ve yerel halkın istek ve ihtiyaçlarını karşılayabilmek için çalışmak” yer almaktadır. Kadınların ihtiyaçlarını en çok kadınlar ifade edebilecektir. Öyleyse kentsel temsil bakımından siyasette var olma talepleri de olağandır. Eylem Planı olarak bu konuda işaret edilen en önemli belgelerden biri 1995 Pekin Deklarasyonudur. Barış, adalet ve katılım için kadınları destekleyici niteliktedir (UN, 1995).

Kadınların kentsel siyasete katılımında ilgili mercilerdeki görevleri önemlidir. Kadın Adayları Destekleme ve Eğitim Derneği (Ka-Der, 1997) kadınların politikadaki etkinliğini artırmayı amaçlamaktadır. Dernek verilerine göre; 2019 yerel seçimlerinde 8217 belediye başkan adayının %7,89'u kadındır. Kadınlara yönelik yerel siyaset eğitimleri düzenlenerek, politikadaki kadın varlığının artırılması hedeflenmektedir. Kadın unsurunun yerel demokrasiyi güçlendireceği mantığından hareketle belediye başkanlığı, meclis üyeliği ve muhtarlığa dair bilgilendirmeler ve mentorluklar verilmektedir. Esasen kentsel siyasette kadının varlığının simgesi sadece seçilmiş kadınlar değildir. Kentsel karar alma ve uygulama süreçlerinin herhangi bir aşamasında fikir bildiren kadınları politik sürecin üyesi olarak değerlendirebiliriz. Kentsel siyaset, yaşadıkları kente dair kendini sorumlu hisseden ve sürece katkı sağlamak isteyen kadınların çabasının bütünü niteliği taşımaktadır. Küçükten büyüğe her aşamada yer alan kadınların kent yönetimine olan katkılarının yerel demokrasi adına değeri yadsınmamalıdır. Hukuki açıdan bakıldığında Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Tasfiye Edilmesine Dair Sözleşmesi (CEDAW, 1985) ile konuya dair çerçevenin çizildiğide açıktır. Siyasi partilerde cinsiyet tabanlı kadın aday kotası konulması eşitlikçi yaklaşıma doğru gidişte zorlayıcı da olsa bir etki yaratabilecek güçtedir.

2019-2023 yıllarını kapsayan 11. Kalkınma Planı Kadının Kalkınmadaki Rolü Özel İhtisas Komisyonu Raporu'nda (2018) siyaset, istihdam ve karar alma mekanizmalarında kadınların yer alma oranlarının düşüklüğü belirtilmektedir. Raporda kadına yönelik genel bir iyileştirme planı söz konusudur. Her alanda kadın ve kız çocuklarının kuvvetlendirilmesi ve konuyla ilgili teşvik politikalarının oluşturulması hususu dikkat çekmektedir. Kalkınma planında toplumların güçlenmesi için kadınların güçlenmesi gerekliliği mottosu yer almaktadır.

4.ZONGULDAK İL MERKEZİ VE İLÇELERİ BELEDİYE MECLİSLERİNDEKİ KADIN VARLIĞI

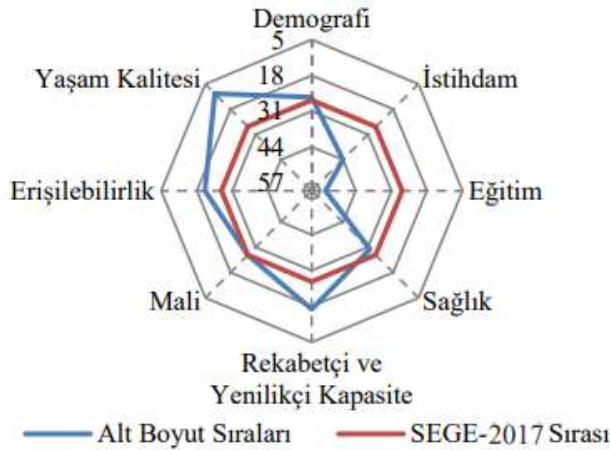
Batı Karadeniz bölgesinde yer alan Zonguldak, batı ve kuzey yönlerinde Karadeniz kıyısına sahiptir. Yüzölçümü 3.310 km²'dir.Coğrafi anlamda komşuları Bartın, Karabük, Bolu ve Düzce'dir. Şekil 2'de Zonguldak'ın haritadaki yeri ve ilçeleri görülmektedir (Zonguldak Valiliği, 2021)

Şekil 2. Zonguldak'ın haritadaki yeri ve ilçeleri

Kaynak: Zonguldak Valiliği (2021) Zonguldak Hakkında Genel Bilgi,
<http://www.zonguldak.gov.tr/cografya>, Erişim Tarihi: 05.02.2021

Zonguldak ekonomisi genelde madencilik, demir-çelik ve bunların yan sanayilerine bağlıdır. İlde öne çıkan en önemli sanayi tesisleri Türkiye Taş Kömürleri ve Ereğli Demir ve Çelik Fabrikasıdır. Yer altı kaynakları bakımından zengindir. Kalkınma Bakanlığı Sosyoekonomik Gelişmişlik Endeksi verilerine göre (SEGE, 2011) 2003 yılında 21. sıradayken 2011 yılında 8 basamak gerileyerek 29.sıraya yerleşmiştir.Orta ölçekli kent olarak üçüncü kademe gelişmiş kent kategorisinde yer almıştır. Ancak istihdam göstergelerinde ortalamadan ileridedir. Yüzde 52,2 işgücüne katılma oranı vardır. Çalışma çağındaki nüfusun toplam nüfus içerisindeki oranı %70,7dir. Raporda Zonguldak'taki nitelikli işgücü stoğunun ve de on bin kişiye düşen yüksek lisans ve doktora sahibi nüfusun oranının düşüklüğüne vurgu yapılmaktadır.Kadın okuryazar oranında Zonguldak ülke ortalamasının gerisinde kalmıştır. İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması 2017 yılında tekrarlanmıştır (SEGE, 2017). Zonguldak yine üçüncü kademe gelişmiş iller arasında yerini almıştır. Ancak sıralamadaki yeri bir basamak ilerleyerek 28. olmuştur. 2017 verilerindeki kentsel istihdam boyutu yine ülke ortalamasının üzerine çıkmıştır. Bunda uluslararası değeri olan ERDEMİR fabrikasının etkisi vardır. Ayrıca ortalama günlük kazanç değişkeninde ülke ortalamasının ilerisinde olmasında da büyük sanayi kuruluşunun katkısı mevcuttur. Şekil 3'te 2017 yılı SEGE araştırması ölçütlerine göre Zonguldak ilinin değerlendirilmesi yer almaktadır.

Şekil 2. Zonguldak'ın SEGE-2017 ölçütleriyle değerlendirilmesi

Kaynak: SEGE (2017) İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması, Erişim Tarihi: 16.02.2021

Zonguldak iline bağlı 8 ilçenin 2020 yılı nüfusları ve cinsiyete dayalı yüzdeleri Tablo 1’de görülebilmektedir. 2020 yılı nüfusu 591.204’tür. Erkek nüfusu 293.068(%50,4), kadın nüfusu 298.136(%49,6)dır. Zonguldak’a bağlı 8 ilçe, 176 mahalle, 380 köy bulunmaktadır. En büyük ilçesi Kdz.Ereğli, en küçük ilçesi Gökçebey’dir. İle bağlı ilçeler Merkez İlçe, Alaplı, Çaycuma, Devrek, Gökçebey ve Kdz.Ereğli, Kilimli ve Kozlu’dur. Kadın ve erkek nüfuslarında denge görülmektedir.

Tablo 1. Zonguldak ilçeleri 2020 yılı nüfus bilgileri

İlçe Adı	Toplam Nüfus	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu	Erkek (%)	Kadın (%)
Ereğli	176.642	87.813	88.829	49,71%	50,29%
Merkez	121.157	59.995	61.162	49,52%	50,48%
Çaycuma	90.897	44.722	46.175	49,20%	50,80%
Devrek	57.161	28.258	28.903	49,44%	50,56%
Kozlu	46.661	23.118	23.543	49,54%	50,46%
Alaplı	43.540	21.655	21.885	49,74%	50,26%
Kilimli	34.150	17.086	17.064	50,03%	49,97%
Gökçebey	20.996	10.421	10.575	49,63%	50,37%

Kaynak: TÜİK (2021) Nüfus İstatistikleri, www.tuik.gov.tr, Erişim Tarihi: 18.02.2021

Yerel yönetimler; il özel idaresi, belediye ve köy idaresi olarak ayrılmaktadır. Belediyenin organları; belediye başkanı, belediye encümeni ve belediye meclisidir. Bu çalışma kadınların yerel yönetim birimi olarak belediye meclislerinde yer alma durumlarını Zonguldak örneğinde irdelemektedir. Belediye meclisi, belediyenin önemli bir karar organıdır ve kanunen seçilmiş üyelerden oluşmaktadır. Tablo 2’de 5393 sayılı kanununun 18. maddesi uyarınca belediye meclisinin görevleri yer almaktadır:

Tablo 2. 5393 Sayılı Belediye Kanunu’nda Belediye Meclisinin Görevleri

a) Stratejik plân ile yatırım ve çalışma programlarını, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek.
b) Bütçe ve kesinhesabı kabul etmek, bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.
c) Belediyenin imar plânlarını görüşmek ve onaylamak, büyükşehir ve il belediyelerinde il çevre düzeni plânını kabul etmek.
d) Borçlanmaya karar vermek.
e) Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynı hak tesisine karar vermek.
f) Kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifelerini belirlemek.
g) Şartlı bağışları kabul etmek.
h) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beşbin YTL’den fazla dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarını sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragat karar vermek.
i) Bütçe içi işletme ile 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek.
j) Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek.
k) Meclis başkanlık divanını ve encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek.
l) Norm kadro çerçevesinde belediyenin ve bağlı kuruluşlarının kadrolarının ihdas, iptal ve değiştirilmesine karar vermek.
m) Belediye tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek.
n) Meydan, cadde, sokak, park, tesis ve benzerlerine ad vermek; mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değiştirilmesine karar vermek; beldeyi tanıtıcı amblem, flama ve benzerlerini kabul etmek.
o) Diğer mahallî idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek.
p) Yurt içindeki ve İçişleri Bakanlığının izniyle yurt dışındaki belediyeler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı iş birliği yapılmasına; kardeş kent ilişkileri kurulmasına; ekonomik ve sosyal ilişkileri geliştirmek amacıyla kültür, sanat ve spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirilmesine; bu çerçevede arsa, bina ve benzeri tesisleri yapma, yaptırma, kiralama veya tahsis etmeye karar vermek.
r) Fahri hemşehrilik payesi ve beratı vermek.
s) Belediye başkanıyla encümen arasındaki anlaşmazlıkları karara bağlamak.
t) Mücavir alanlara belediye hizmetlerinin götürülmesine karar vermek.
u) İmar plânlarına uygun şekilde hazırlanmış belediye imar programlarını görüşerek kabul etmek

Tablo 2’de görüldüğü gibi belediye meclisi toplantılarında kent gündemine dair önemli konulara karar verilmektedir. Kadın kentlilerin bu kararlarda sorumluluk alma isteği, yaşadıkları şehire dair aidiyet duygularının köklü olduğunun göstergesi sayılabilir. Belediye meclislerinde kentlerin geleceğini şekillendirmede kadın dokunuşu fiziksel ve toplumsal yaşama farklı nitelikler getirebilmektedir. Belediye meclisleri yerel demokrasinin teminatı ve en önemli aktörleridir. Kentlilerin yaşam kalitesinin etkeni niteliğindedir.

Zonguldak’ın sekiz adet ilçe belediyesinin internet sayfalarından edinilen bilgilere göre kadın ve erkek belediye meclis üye sayıları belirlenmiştir. Bu bilgiler ışığında oluşturulan Tablo 3’te kent genelindeki her belediye için kadın meclis üyesi adedi ve oranı görülebilmektedir.

Tablo 3. Zonguldak İlçe Belediyeleri Cinsiyete Göre Meclis Üye Sayı ve Oranları

İlçe Belediyesi Adı	Toplam Nüfus	Toplam Meclis Üyesi Sayısı	Erkek Meclis Üyesi Sayısı	Erkek Meclis Üyesi Oranı	Kadın Meclis Üyesi Sayısı	Kadın Meclis Üyesi Oranı
Ereğli	176.642	31	27	87,10%	4	12,90%
Merkez	121.157	31	29	93,55%	2	6,45%
Çaycuma	90.897	15	13	86,67%	2	13,33%
Devrek	57.161	15	15	100,00%	0	0,00%
Kozlu	46.661	15	13	86,67%	2	13,33%
Alaplı	43.540	11	10	90,91%	1	9,09%
Kilimli	34.150	15	13	86,67%	2	13,33%
Gökçebey	20.996	9	6	66,67%	3	33,33%
Toplam	591.204	142	126	88,73%	16	11,27%

Kaynak: Belediyelerin internet sayfaları ve TÜİK nüfus bilgileri

Tablo 3’te Zonguldak iline bağlı belediyeler nüfuslarına göre sıralanmıştır. En az nüfuslu Gökçebey Belediyesi 3 adet kadın meclis üyesi ile %33,33 orana sahiptir. Bu kentsel siyasette toplumsal cinsiyet eşitliği bakımından yüksek bir orandır. Nüfusu en yoğun olan belediye olan Kdz.Ereğli Belediyesi aynı zamanda adet olarak en fazla sayıda kadın belediye meclisi üyesi oranına sahiptir. Yüzde 12,90 oranında kadın meclis üyesi bulunduran Kdz.Ereğli ERDEMİR fabrikasının bulunduğu şehirdir. Eğitim, uzmanlaşma ve sivil toplum örgütleri bakımından gelişmiş bir kenttir.

Nüfusları birbirinden farklı olmak kaydıyla; Zonguldak merkez, Çaycuma ve Kozlu belediyelerinde aynı adet kadın üye bulunmaktadır. Her bir mecliste ikişer adet kadın üyenin olduğu görülmektedir. Toplam meclis üyesi sayısına bağlı olarak en düşük oran merkez ilçededir. 31 üyeden sadece 2 tanesi kadındır. Bu durum kent genelindeki siyasette fırsat eşitliği ve katılım yönünden toplumsal cinsiyete dair yetersiz bir durum olarak değerlendirilebilir. Çaycuma ve Kozlu belediyelerindeki toplam belediye meclis üyesi sayısı aynı (13 adet) olduğu için 2 kadın üyenin oranı da (%13,33) aynıdır. Alaplı belediyesinde 1 adet kadın belediye meclis üyesi bulunmaktadır. 57.161 nüfuslu Devrek Belediyesinde ise hiç kadın meclis üyesi bulunmamaktadır. Kent siyasetinin kadın temsiline yoksunluğu giderilmesi gereken bir durum olarak söylenebilir.

Tablo 4. Türkiye Geneli Yerel Seçimlere Göre Kadın Belediye Meclisi Üye Sayısı ve Oranı

	Toplam Belediye Meclis Üyesi Sayısı	Kadın Meclis Üyesi Sayısı	Kadın Meclis Üyesi Oranı
1999 Seçimleri Belediye Meclis Üyeliği	34.084	541	1,59%
2004 Seçimleri Belediye Meclis Üyeliği	34.477	799	2,32%
2009 Seçimleri Belediye Meclis Üyeliği	32.447	1.469	4,53%
2014 Seçimleri Belediye Meclis Üyeliği	20.498	2.198	10,72%
2019 Seçimleri Belediye Meclis Üyeliği	19.546	2.283	11,68%

Kaynak: YSK (2021) Yüksek Seçim Kurulu Ayrıntılı Seçim Sonucu İstatistikleri, <https://www.ysk.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 18.02.2021

Zonguldak geneline bakıldığında 8 ilçede toplamda 142 belediye meclis üyesinin 16’sı kadındır ve oranı %11,27’dir. Tablo 4’te 1999, 2004, 2009, 2014 ve 2019 yerel seçimlerindeki belediye meclis üyeliği sayılarına göre kadın üye oranları görülmektedir. Beş yerel seçim sonuçlarında kadın belediye meclisi üye oranında artış görülmektedir. 2019 seçim sonuçlarına göre ülke genelindeki kadın belediye meclis üyesi oranı %11,68’dir. Zonguldak kent genelindeki kadın meclis üyesi oranı %11,27 olduğuna göre; Zonguldak kentinin yerel yönetimlerde kadın temsili bakımından ülke ortalamasına uyumlu olduğu söylenebilir. Ancak bu oranlar toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanabilmesinde yeterli olmayacaktır. Kadının güçlenmesi yerel

yönetişim süreçlerinde tıkanan noktaların çözümünde başka bir fırsat yaratabilecektir. Bu nedenle gerek Zonguldak gerekse ülke genelinde kentsel siyasette kadın oranının artması yönünde çalışmalar yapılmalıdır.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Kadınların siyaset camiasına gerektiği kadar yakın olmadığı bilinen bir gerçektir. Ancak bunda yasal düzenlemelerin ötesinde, toplumsal normların etkisi yadsınmaz. Toplumsal değerler ve kadına yüklenen yazılı olmayan kurallar çerçevesi bazen siyaset arenasındaki çalışma koşullarıyla örtüşmemektedir. Ayrıca kadın adayların ülkesel ve kentsel siyasete atılmalarında destekleyici mekanizmaların varlığına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu yolla toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanabilmesi yolunda adımlar atılabileceği olacaktır. Bu çalışmada kent siyasetinin önemli bir basamağı olan belediye meclisi üyeliğinde kadın varlığı ele alınmıştır. Zonguldak ilinin sosyoekonomik değerlendirmesi sonrasında ile ilgili sekiz ilçenin belediye meclisleri incelenerek kadın meclis üyesi oranları tespit edilmiştir. Varılan sonuçlara göre, kent siyasetinde kadının yeri Türkiye ortalamalarının çok az altındadır. Yüzde 11,27 oranında kadın temsiline yaşandığı Zonguldak ilçeleri belediye meclislerinde kadın oranının artırılabilmesi için sonraki seçimlerdeki kadın adayların destekleneceği farklı stratejiler geliştirilmesi gereklidir. Siyasetin eril niteliği cinsiyete duyarlı hale getirilmelidir.

Küresel ve ülke bazında kadın siyasetine dair yapılan araştırmaların sonucunda ülkemiz kadınlarının karar mekanizmalarına etki edebilecek siyasi alanlardaki varlığının yetersiz olduğu görülmektedir. Esasen kalkınma planı gibi yasal zeminlerde toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin giderilmesine önem verildiğinden bahsedilmektedir. Aynı durum sürdürülebilir kalkınma hedeflerinden biri olan toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına dair stratejilerin sıralanmasında da vardır. Teoride güçlü dayanakları olan siyasette kadının yeri ve önemi konusu pratikte istendiği kadar işlememektedir. Bu konuda toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeler yapılması, adaylık sürecinde eğitim ve mentorluk desteklerinin verilmesi gibi uygulamalar başarıyı artırabilecektir. Ayrıca merkezi ve yerel bazda kadın destekçisi olan sivil toplum kuruluşlarının teşvikleri güçlendirilmelidir. Kadınların güçlendiği toplumlarda sosyal anlamda iyileşme, demokratikleşme ve kalkınma unsurlarında güç kazanılabileceği yadsınmamalıdır.

Küresel vizyon kentsel hizmetlere eşit erişilebilirlik konusunda hassastır. Kadınların halen dezavantajlı gruplar arasında sayılması acilen çözülmesi gereken sosyal bir sorun olarak değerlendirilmeli ve çözüm önerileri geliştirilmelidir. Çocukluktan gelen anlayışın değişmesi üzerine çalışılmalı; okul döneminde kadın hakları, kadına karşı şiddetin azaltılması ve aile içi iş bölümlerindeki dengeleme üzerine eğitimler verilmelidir. Kadını ikinci sınıf gören zihniyetin değişebilmesi için toplumun geneline yansıyan kamu spotları verilmelidir. Görsel, yazılı medyadan faydalanılmalıdır. Üniversiteler, meslek odaları, sendika temsilcileri gibi toplumda etki edebilecek kurum ve kuruluşların içine katılacağı projeler geliştirilmelidir. Katılımcılık unsurunu sadece merkezi yada yerel siyasette seçim kazanmak olarak düşünmenin ötesinde; mahalle komitelerinden başlayarak sürece dahil etme çabaları yürütülmelidir. Kız çocuklarının eğitimden mahrum kalmaması için sosyal politikalar ve denetimlerde daha hassas davranılmalıdır. Kız çocuklarının yükseköğretim oranının artırılabilmesi için kredi, yurt vb. olanaklarda pozitif ayrımcılığa gidilmelidir. İstihdamda kadın işgücünün varlığını güçlendirebilmek adına çalışmalar yapılmalı; belli sektörlerde kadın işçi sayısı fazla olan firmalara sigorta, vergi vb. kolaylıklar saplanmalıdır. Toplumda kadının varlığını ve niteliğini iyileştirecek bu tip politikaların hayata geçirilebilmesi merkezi ve yerel siyasette kadının varlığının artmasına yol açacaktır. Eğitimli ve çağdaş bir toplum için güçlü kadınların varlığı önemlidir. Eğitimin ailede başladığından yola çıkarak güçlü annelerin güçlü toplumları yetiştireceği unutulmamalıdır. Kentsel hizmetlere erişimdeki cinsiyete dayalı fırsat eşitsizliklerinin önüne geçilmeye çalışılmalıdır. Bu nedenle kadına yönelik hizmetlerin planlama ve uygulama süreçlerine kadınların dahil edilmesine gayret gösterilmelidir. Kadın dostu kentlerin sayısı artırılmalı; kent planlamasında kadınların güvenli ve rahat biçimde kullanabileceği mekanlar yaratılmalıdır. Bütün bunların yapılmasındaki başarı; gerek kent planlama gerekse kent yönetimi süreçlerindeki kadın oranının yükselmesiyle mümkün olabilecektir.

KAYNAKÇA

Alaplı Belediyesi (2021) Belediye Meclisi Üyeleri, <https://alapli.bel.tr/meclis-uyeleri> , Erişim Tarihi: 18.02.2021

AREM (2008) T.C. İçişleri Bakanlığı Araştırma ve Etütler Merkezi Birleşmiş Milletler Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı Araştırması, Kadın Hakları ve Yerel Yönetimler, <http://www.kadindostukentler.com/content/docs/outputs/kadin-haklari-ve-yerel-yonetimler.pdf>, Erişim Tarihi: 14.02.2021

- Ayata, A.G. (2010). Türkiye’de Kadının Siyasete Katılımı, (ed: Ş.Tekeli), 1980’ler Türkiye’sinde Kadın Bakış Açısından Kadınlar, İstanbul: İletişim Yayınları
- Belediye Kanunu (2015) 5393 Sayılı Belediye Kanunu, Kabul Tarihi: 03.07.2005, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/07/20050713-6.htm>, Erişim Tarihi: 18.02.2021
- CEDAW (1985)Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her tür Ayırmacılığın Önlenmesi Sözleşmesi, Resmî Gazete Tarih: 14.10.1985, Sayı: 18898, <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/18898.pdf>, Erişim Tarihi: 13.02.2021
- Çaycuma Belediyesi (2021) Belediye Meclisi Üyeleri Listesi, https://caycuma.bel.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=9&Itemid=123 , Erişim Tarihi: 18.02.2021
- Deutsche Welle (2019) Türkiye’de yerel yönetimlerde kadının adı yok, Yayın Tarihi: 11.04.2019, <https://www.dw.com/tr/t%C3%BCrkiyede-yerel-y%C3%B6netimlerde-kad%C4%B1n%C4%B1n-ad%C4%B1-yok/a-51131127>, Erişim Tarihi: 14.02.2021
- Devrek Belediyesi (2021) Belediye Meclisi Üyeleri, <https://www.devrek.bel.tr/kurumsal/meclis-uyeleri.html>, Erişim Tarihi: 18.02.2021
- Gökçebey Belediyesi (2021) Belediye Meclisi Üyeleri, <https://www.gokcebey.bel.tr/kurumsal/meclis-uyeleri>, Erişim Tarihi: 18.02.2021
- Harvey, D. (2010) The Enigma of Capital and the Crisis of Capitalism, London: Profile books
- Henden, H.B. (2007) Yönetişimin Kentli Memnuniyetine Etkisi Gündem 21 Çerçevesinde Değerlendirme: Kdz.Ereğli ve Nilüfer Belediyeleri, T.C. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Şehircilik Programı Doktora Tezi, İstanbul
- Ka-Der (1997) Kadın Adayları Destekleme ve Eğitim Derneği, <http://ka-der.org.tr/faaliyet-raporlari/>, Erişim Tarihi: 17.02.2021
- Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu (2021) Kadın Cinayetleri Raporu, <http://kadincinayetleriniDurduracagiz.net/veriler/2947/kadin-cinayetlerini-durduracagiz-platformu-2020-raporu>, Erişim Tarihi: 14.02.2021
- Kdz.Ereğli Belediyesi (2021) Belediye Meclisi Üyeleri Listesi, <https://www.kdzeregli.bel.tr/index.php/feature/kurum-hakkinda/belediye-meclisi/meclis-uyeleri>, Erişim Tarihi: 18.02.2021
- Kemp, B.; Jiménez,M. (2013) State of Local Democracy Assessment Framework, Stockholm: International Institute for Democracy and Electoral Assistance.
- Kilimli Belediyesi (2021) Belediye Meclisi Üyeleri, http://kilimli.bel.tr/meclis_uyeleri.html , Erişim Tarihi: 18.02.2021
- Kozlu Belediyesi (2021) Belediye Meclisi Üyeleri, <http://www.kozlu.bel.tr/meclis-uyelerimiz> , Erişim Tarihi: 18.02.2021
- Post, E. (2018) Cities and Politics in the Developing World, Annual Review of Political Science, No: 21,p: 115-133.
- SEGE (2011) Kalkınma Bakanlığı İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması, https://sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/İllerin_ve-Bolgelerin_Sosyo-Ekonomik_Gelismislik_Siralaması_ArastirmasiSEGE-2011%e2%80%8b.pdf, Erişim Tarihi: 16.02.2021
- SEGE (2017) İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması, https://www.bebka.org.tr/admin/datas/sayfas/89/sege-2017_1581687211.pdf, Erişim Tarihi: 16.02.2021
- T.C. Kalkınma Bakanlığı (2008) 11.Kalkınma Planı Kadının Kalkınmadaki Rolü Özel İhtisas Komisyonu Raporu,<https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/04/KadininKalkinmadakiRoluOzellhtisasKomisyonuRaporu.pdf>, Erişim Tarihi: 18.02.2021
- Tekeli, Ş. (1982). Kadınlar ve Siyasal Toplumsal Hayat, İstanbul: Birikim yayınları
- TÜİK (2021) Nüfus İstatistikleri, www.tuik.gov.tr, Erişim Tarihi: 16.02.2021

TÜİK (2021a) Sürdürülebilir Kalkınma Göstergeleri, 2010-2019 ,
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Surdurulebilir-Kalkinma-Gostergeleri-2010-2019-37194>, Erişim Tarihi: 18.02.2021

UCLG (2019) Dünya Birleşik Şehirler ve Yerel Yönetimler Örgütü Toplumsal Cinsiyet Erişim Tarihi: 18.02.2021 Eşitliği Grubu Araştırma Raporları, <https://women.uclg.org/>, Erişim Tarihi: 14.02.2021

UN (1995) Women in Power and Decision Making: The United Nations Fourth Conference on Women. <http://www.un.org/womenwatch/daw/beijing/platform/decision.htm>., Erişim Tarihi: 17.02.2021

UN Women (2020) Women in politics: 2020 Report, <https://www.unwomen.org/-/media/headquarters/attachments/sections/library/publications/2020/women-in-politics-map-2020-en.pdf?la=en&vs=827>, Erişim Tarihi: 14.02.2021

UNDP (2021) Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, <https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/sustainable-development-goals.html>, Erişim Tarihi: 16.02.2021

WEF (2020) World Economic Forum, Global Gender Gap Report 2020, http://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2020.pdf, Erişim Tarihi: 14.02.2021

World Bank (2020) Women, Business and the Law 2020 Report, <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/32639/9781464815324.pdf>, Erişim Tarihi: 14.02.2021

Yanıdayız Derneği (2020) Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Endeksi Raporu, <https://yanindayiz.org/wp-content/uploads/2020/11/TCEndeksReport.pdf>, Erişim Tarihi: 16.02.2021

Zonguldak Merkez Belediyesi (2021) Belediye Meclisi Üyeleri Listesi, <http://www.zonguldak.bel.tr/grup/Meclis%20%C3%9Cyeleri> , Erişim Tarihi: 18.02.2021